

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1925 kl. 10 f. m.

Första särskilda utskottets memorial i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande de i utskottets utlåtande nr 1 framlagda förslag dels angående försvarsväsendets ordnande och dels till värnpliktslag.

I utlåtande nr 1 i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 50 angående försvarsväsendets ordnande och nr 51 med förslag till värnpliktslag, ävensom i anledning av inom riksdagens kamrar väckta motioner i dithörande ämnen hade första särskilda utskottet hemställt,

dels under avdelningen I. Försvarsväsendets ordnande:

1:o) att riksdagen, under förutsättning att riksdagen fattade beslut, som av Kungl. Maj:t godkändes, om antagande av ny värnpliktslag, och med förklarande att Kungl. Maj:ts förenämnda proposition nr 50 icke kunnat av riksdagen oförändrad godkännas, måtte bifalla vad utskottet, i anledning av samma proposition ävensom de i ämnet väckta motionerna, i fråga om försvarsväsendets ordnande föreslagit;

2:o) att riksdagen ville uti skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huru de båda infanteriregementen, som enligt utskottets förslag skulle bibehållas utöver de i Kungl. Maj:ts proposition nr 50 för de fyra arméfördelningarna och Övre Norrlands militärområde beräknade, skulle inordnas i arméorganisationen och landets militäradministrativa indelning, samt för nästkommande års riksdag framlägga det förslag, vartill nämnda utredning kunde föranleda;

3:o) att riksdagen ville, i anledning av herr C. G. Hammarskjölds motion nr 240 i första kammaren, uti skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning och avgiva förslag om anordnande försöksvis av en s. k. militär mellanskola vid något av arméns truppförband;

4:o) att vissa uppräknade motioner, avseende försvarsväsendets ordnande, måtte, i den mån de icke kunde anses besvarade genom utskottets hemställan här ovan under punkterna 1:o)—3:o), icke föranleda någon riksdagens åtgärd;

dels ock under avdelningen II. Värnpliktslagen m. m.:

1:o) att riksdagen — under förutsättning att riksdagen fattade beslut, som av Kungl. Maj:t godkändes, angående försvarsväsendets ordnande — med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till värnpliktslag icke kunnat

av riksdagen oförändrat antagas, måtte i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition för sin del antaga av utskottet förordad förslag till värnpliktslag;

2:o) att riksdagen, under förutsättning av bifall till utskottets hemställan under nästföregående punkt, måtte besluta, att det värnpliktig jämlikt § 35 mom. 2 värnpliktslagen tillkommande penningbidrag skulle, i och med att den nya värnpliktslagens bestämmelser rörande tjänstgöringstiden trädde i tillämpning, utgå med femtio öre om dagen, dock att värnpliktig, som uttoges för tjänstgöring i den ordning, värnpliktslagen föreskreve, under längre tid än 140 dagar, skulle för överskjutande tid åtnjuta ett penningbidrag av en krona om dagen;

3:o) att riksdagen måtte medgiva, att värnpliktig, utan hinder av den omständigheten, att han förut förfallolöst uteblivit från inskrivningsförrättning, finge komma i åtnjutande av gottgörelse för färd till och från värnpliktstjänstgöring, enligt vad därom eljest vore stadgat;

4:o) att riksdagen måtte, i anledning av herr Lindhagens motion nr 235 i första kammaren, uti skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, vilka åtgärder, som kunde vidtagas i syfte att bereda de värnpliktiga större trygghet till liv och hälsa;

5:o) att vissa uppräknade motioner, vilka hänförde sig till Kungl. Maj:ts förslag till värnpliktslag och därmed sammanhängande frågor, måtte, i den mån de icke kunde anses besvarade genom utskottets hemställan under avdelningen II, punkterna 1:o)—4:o), icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava kamrarna fattat samstämmiga beslut i fråga om punkten 2:o) under avdelningen I. Försvarsväsendets ordnande, samt punkterna 2:o)—5:o) under avdelningen II. Värnpliktslagen m. m. i utskottets utlåtande, varemot beträffande övriga punkter föreligga i nedan angivna hänseenden skiljaktiga beslut.

1:o.

Vad utskottet i sitt utlåtande under avdelningen I, punkten 1:o) hemställt har av första kammaren bifallits med tillägg till den under rubriken Sjöförsvaret upptagna underavdelningen I. Flottan. A. Sjökrigsmaterielen av ett nytt stycke, så lydande: »Under tiden 1925—1928 skall — utöver den av 1924 års riksdag beslutade ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel — byggas ytterligare en torpedundervattensbåt för en beräknad kostnad av 4,300,000 kronor. För ifrågasvarande ändamål anvisas för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,400,000 kronor.»

Andra kammaren har godkänt utskottets under förevarande punkt upptagna förslag i oförändrat skick.

För denna frågas avgörande medelst gemensam omröstning får utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att till vad första särskilda utskottet i sitt utlåtande nr 1, avdelningen I. Försvarsväsendets ordnande, punkten 1:o) hemställt uti den under rubriken Sjöförsvaret upptagna underavdelningen I. Flottan. A. Sjökrigsmaterielen, skall tilläggas ett nytt stycke, så lydande:

Under tiden 1925—1928 skall — utöver den av 1924 års riksdag beslutade ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel — byggas ytterligare en torpedundervattensbåt för en beräknad kostnad av 4,300,000 kronor. För ifrågavarande ändamål anvisas för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,400,000 kronor,

röstas

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej;

Vinner *Nej*, har riksdagen i likhet med andra kammaren bifallit utskottets hemställan i förevarande del oförändrad.»

2:o.

Första kammaren har bifallit utskottets i punkten 3:o) under avdelningen I gjorda hemställan angående utredning om anordnande försöksvis av en s. k. militär mellanskola vid något av arméns truppförband, varemot andra kammaren avslagit utskottets hemställan i denna punkt.

Förevarande fråga har alltså förfallit, vilket utskottet härmed för riksdagen anmäler.

3:o.

Första kammaren har, med anledning av den i punkten 4:o) under avdelningen I av utskottets hemställan omförmälda motionen nr 233 i första kammaren av herr E. Andersson m. fl., beslutit, att utskottets å sid. 71 i det tryckta utlåtandet gjorda uttalanden angående frivilliga skytteväsendet skall utgå samt ersättas med följande: »I olikhet mot vad som föreslås i Kungl. Maj:ts proposition finner utskottet, att för det frivilliga skytteväsendets befrämjande bör beräknas ett ordinarie anslag av 500,000 kronor.»

Andra kammaren har i förevarande hänseende godkänt utskottets utlåtande oförändrat.

Med anledning av vad sålunda förekommit har utskottet till behandling förehaft frågan om sammanjämkning av den skiljaktighet, som alltså förefinnes mellan kamrarnas ifrågavarande beslut.

Utskottet har därvid funnit sig böra hemställa,

att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte besluta, att det av utskottet å sid. 71 i det tryckta utlåtandet angående frivilliga skytteväsendet gjorda

uttalande, som börjar med orden »I likhet med» och slutar med orden »skytteväsendets befrämjande», skall utgå och ersättas med följande: »Utskottet finner sig icke böra beräkna något ordinarie anslag för det frivilliga skytteväsendets befrämjande».

4:o.

Med anledning av motionerna i andra kammaren nr 319 av herr Lindgren m. fl. och nr 328 av herr Bernström hade herrar Reuterskiöld och Johansson i Kälkebo i punkten 5 av vid utskottets utlåtande avgiven reservation hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande av en fullständig flottplan att föreläggas nästkommande års riksdag.

Vad sålunda hemställts har av första kammaren bifallits vid föredragning av punkten 4:o) under avdelningen I i utskottets utlåtande. Andra kammaren har däremot bifallit utskottets under sistberörda punkt gjorda hemställan, att ifrågasvarande motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Frågan har alltså förfallit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

5:o.

Vid behandlingen av punkt 1:o) under avdelningen II i utskottets utlåtande hava kamrarna, med bifall till utskottets hemställan i övriga delar, stannat i olika beslut beträffande § 40 i förslaget till värnpliktslag. Under det att första kammaren antagit paragrafen i den av utskottet föreslagna lydelsen, har andra kammaren godkänt samma paragraf i den avfattning, som föreslagits i en vid nämnda paragraf av herrar Rosén och Hamrin avgiven reservation.

I anledning av vad sålunda förekommit har utskottet till behandling förehaft frågan om sammanjämkning av den skiljaktighet, som alltså föreligger mellan kamrarnas beslut.

Sammanjämknigen har synts utskottet böra äga rum på det sätt, att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, godkänna nedan intagna lydelse av § 40.

Utskottet får alltså hemställa,

att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte i följande lydelse antaga § 40 i utskottets förslag till värnpliktslag:

Utskottets ursprungliga
förslag.

1. Värnpliktig, som utan laga förfall utebliver från inskrivningsförrättning, böte, där han icke, oaktat sin frånvaro, varder inskriven eller *frikallad från värnpliktens fullgörande*, första året *tjugofem* kronor och varje år, han ånyo *beträdes därmed*, *ett*hundra kronor.

2. Värnpliktig, som på grund av § 15 inställer sig vid inskrivningsförrättning för annan ort än där han är kyrkobokförd eller för annat sjömanshus än det han tillhör men därvid försummar avlämna prästbetyg ävensom i det fall, som i § 15 mom. 2 sägs, intyg från sjömanshusombudsman eller sjöfartsbok samt till följd därav icke kan emottagas, böte för varje gång tio kronor.

Stockholm den 26 maj 1925.

På första särskilda utskottets vägnar:

CARL EKMAN.

I detta ärendes behandling hava deltagit:

från första kammaren: herrar *C. G. Ekman, A. J. Bürg, E. Trygger, J. Nilsson* i Malmö, *M. Hellberg, E. J. G. Rosén, E. Åström, J. L. Widell, O. H. Åkerberg, S. Clason, J. B. Johansson* i Fredrikslund och *C. G. Schedin*, samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *S. A. A. Lindman, J. A. Engberg, I. T. Vennerström, E. O. Magnusson* i Tumhult, *F. T. Hamrin, C. J. Johansson* i Uppmälby, *J. Johansson* i Kälkebo, *D. H. Pettersson* i Bjälbo, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *H. V. Leo* och *G. H. Andersson* i Rasjön.

Reservation

av herrar *Trygger, Widell, Clason, Johansson* i Fredrikslund, *Lindman, Magnusson* i Tumhult och *Pettersson* i Bjälbo.